

19.4.2007

Dnro 1955/4/05

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Håkan Stoor

SALASSAPITOVELVOLLISUUDEN RIKKOMINEN

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 28.6.2005 päivätyssä kirjeessään yhdistys A:n kriisipalvelun työntekijää salassapitovelvollisuuden rikkomisesta. Kantelijan mukaan työntekijä oli kertonut naapurilleen "tuntevansa kantelijan tapauksen" ja spekuloineen hänen ja hänen perheensä mahdollisilla mielenterveysongelmilla.

- - -

3

RATKAISU

Katson yhdistys A:n työntekijän menetelleen lainvastaisesti siinä, että hän on vastoin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 17 §:n säännöstä paljastanut kantelijaa koskevan salassa pidettävän tiedon.

Muilta osin en ole havainnut asiassa oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

4

PERUSTELUT

4.1

Oikeusasiamiehen toimivalta

B:n kunnalla on sopimus yhdistys A:n kanssa päivystys- ja kriisipalveluiden ostamisesta yhdistykseltä. B:n kunnasta saadun tiedon mukaan työntekijä oli yhdistys A:ssa kaupungin työllistämänä kriisityöntekijänä 19.5.2003–18.5.2005.

Koska yhdistys A järjestää sosiaali- ja terveystalvveluita B:n kunnan kanssa tehdyn ostopalvelusopimuksen perusteella, katson, että kriisikeskus hoitaa julkista tehtävää. Näin ollen keskuksen ja sen työntekijöiden menettelyn arviointi kuuluu eduskunnan oikeusasiamiehen toimivaltaan.

4.2

Työntekijän antama selvitys

Työntekijä kertoo selvityksessään, että hänen ja kantelijan yhteinen tuttava oli tullut hänen luokseen kylään. Tuttava oli alkanut puhua kantelijasta ja kysynyt, tiesikö hän, kenestä oli kysymys. Tuttava oli kysellyt kantelijan käynnistä kriisikeskuksessa ja kertoi kuulleensa asiasta tältä itseltään. Tähän työntekijä oli vastannut suunnilleen näin: "tiedän tapauksen, mutta en saa puhua". Hän oli samalla painottanut vaitiolovelvollisuuttaan, eikä ollut kertonut kantelijan asioista mitään. Työntekijä kertoi ymmärtävänsä, että myös kyseessä olevan lauseen ilmaiseminen oli virhe ja hän on esittänyt siitä anteeksipyyntönsä kantelijalle.

4.3

Salassapitoa koskevat oikeusohjeet

Terveysturvakeskuksesta saadun tiedon mukaan työntekijä on terveydenhuollon ammattihenkilö (lähihoitaja) ja hänen menettelynsä sovelletaan näin ollen Terveysturvakeskuksesta annetun lain (559/1994, jälj. ammattihenkilölaki) säännöksiä.

Ammattihenkilölain 17 §:n mukaan terveydenhuollon ammattihenkilö ei saa sivulliselle luvatta ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta, josta hän asemansa tai tehtävänsä perusteella on saanut tiedon. Salassapitovelvollisuus säilyy ammatinharjoittamisen päättymisen jälkeen.

4.4

Työntekijän menettelyn arviointi

Yhdistys A:n antaman selvityksen mukaan kantelija kävi 10.1.2005 miehensä kanssa yhdistyksen toimipisteessä keskustelemassa tapahtumista, joissa yhdistyksestä oli otettu yhteyttä hätäkeskukseen kantelijan työpaikalta saatujen tietojen perusteella.

Käsitykseni mukaan tieto siitä, että kantelija on käynyt yhdistyksen toimipisteessä, on ammattihenkilölain 17 §:ssä tarkoitettu yksityinen salaisuus, jota ei saa ilmaista sivulliselle. Näin ollen työntekijä on rikkonut salassapitovelvollisuutensa vastaamalla myöntävästi tuttavansa tiedusteluun.

Ammattihenkilölain 36 §:n mukaan lain 17 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta on säädetty rangaistus. Asiaa kokonaisuutena tarkasteltaessa pidän kuitenkin riittävänä toimenpiteenä, että ilmoitan työntekijän tietoon käsitykseni siitä, että hän on menetellyt lainvastaisesti ja että pidän hänen menettelyään moitittavana.

4.5

Yhdistys A:n ja B:n kunnan sosiaali- ja terveysturvakeskuksen menettelyn arviointi

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n 3 momentin mukaan kunnan on hankittaessa palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta.

B:n kunnan sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen ja yhdistys A:n välisessä ostopalvelusopimuksessa on salassapitoa koskeva määräys. Määräyksen mukaan yhdistyksen on huolehdittava siitä, että sopimuksenalaisessa toiminnassa tietoon tullutta yksityisen tai perheen salaisuutta ei ilmaista luvatta ja salassapidossa noudatetaan muutoinkin voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä.

Yhdistys A:ssa on käytössä uuden työntekijän perehdyttämiskansio, johon sisältyy kirjallinen ohje vaitiolo- ja salassapitovelvollisuudesta. Työntekijän työaikaohjelmaksi on yhdistyksen kolmessa eri työpaikkakokouksessa käsitelty ajankohtaisia salassapito- ja vaitiolo- ja salassapitovelvollisuusasioita. Lisäksi työntekijän B:n kunnan kanssa tekemässä työsopimuksessa oli seuraava määräys: "Työntekijä sitoutuu siihen, ettei hän käytä hyväkseen eikä ilmaise sivulliselle, mitä hän on saanut tietoonsa työssään tai muutoin ilmaise työnantajan liike- tai ammattisalaisuutta."

B:n kunnan selityksen mukaan yhdistys A on sitoutunut kehittämään ja ottamaan käyttöön vaitiolo- ja salassapitovelvollisuutta koskevan kirjallisen sitoumuksen, jonka sisältö käydään läpi ja allekirjoitetaan jokaisen työntekijän kanssa. B:n kunta varmistaa, että sitoumus on asianmukainen ja se on otettu käyttöön.

Edellä kerrotun perusteella en katso, että yhdistys A tai B:n kunta olisivat laiminlyöneet ohjaus- ja valvontavelvollisuuksiaan.

5

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3 ja 4.4 esittämäni käsityksen työntekijän menettelyn lainvastaisuudesta hänen tietoonsa. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lähetän päätökseni tiedoksi myös B:n kunnan sosiaali- ja terveystoimelle.

- - -